

Tämä on rinnakaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Rajaja, K. & Knuuttila, J. 2020. Luentoja ette saa, mutta autamme teitä ymmärtämään asioita. Talk-verkkolehti, HYVE 12.3.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/luentoja-ette-saa-mutta-autamme-teita-ymmartamaan-asioita/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Rajaja, K. & Knuuttila, J. 2020. Luentoja ette saa, mutta autamme teitä ymmärtämään asioita. Online Magazine Talk, Health and Well-being 12.3.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/luentoja-ette-saa-mutta-autamme-teita-ymmartamaan-asioita/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Kaarina Rajala

Lehtori, Turun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja kasvatusala

Juha Knuuttila

Lehtori, Turun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja kasvatusala

Luentoja ette saa, mutta autamme teitä ymmärtämään asioita

Avainsanat: **innopeda, koulutus, käänteinen oppiminen**

Tulevaisuuden työelämässä tarvitaan yhä enemmän ymmärrystä, uskallusta ja halua kohdata haasteita ja tilanteita, joita tällä hetkellä vasta ennakoidaan, tutkitaan ja arvaillaan. Tilanteet lasten, nuorten, aikuisten ja ikääntyneiden elämänsäkaressa ovat monimuotoistuneet ja komplisoituneet. Elämä on nopeampoisista, digitaalisuus on lisääntynyt tai yhteiskunnan ilmapiiri ihannoit yksilöllisyyttä. Kaikki tämä asettaa uusia haasteita oppimiselle ja opettamiselle.

Turun ammattikorkeakoulun strategiaan sisällytetyn innovaatio-osaamisen tavoitteena on, että kaikilla opiskelijoilla on tutkinnon suorittettuaan yksilö-, yhteisö- ja verkostotason osaamista. Tämä tarkoittaa kykyä toimia yksilönä, yhteistyössä muiden yhteisöjen kanssa sekä verkostoissa. Tutkinnon suorittaneilla ammattilaisilla odotetaan olevan muun muassa luovaa ongelmanratkaisukykyä, kokonaisvaltaista ajattelua, päämäärätietoisuutta ja kykyä toimia erilaisissa ympäristöissä.

Innovaatiovalmiuksien tukemiseksi sosionomikoulutuksen (AMK) uudistetun opetus suunnitelman mukaista Johtaminen ja yrittäjyys -opintokokonaisuuden opetusta alettiin kehittää vuonna 2015 käänteistä pedagogiikkaa hyödyntäväksi. Tämä tarkoitti opetuksen muuttamista luennottomaksi, opettajien yhteisopettajuutta ja valmentajuutta korostavaksi oppimisympäristöksi.

Oppimisteemojen työstämistä tiimeissä

Käänteisen pedagogiikan prosessi

Käänteisessä pedagogiikassa opetus perustuu opetus suunnitelmassa kirjatuista tavoitteista ja sisällöistä johdettuihin jakson opettajien muotoilemiin tarkempiin osaamistavoitteisiin ja osaamiskriteereihin. Opiskelijan onnistuneen ja tehokkaan oppimisprosessin tukeminen edellyttää opettajan keskittymistä opetuksen sijaan opiskelijan oppimisen tukemiseen. Opettajan tehtävänä on motivoida ja tukea opiskelijan tiedon hankintaprosessia.

Opittavat asiat varmennetaan 3 – 4 opiskelijan tiimeissä tapahtuvassa yhteistyössä, tiimin jäsenten kirjallisiin tuotoksiin perehtymällä sekä viikoittaisten tapaamisten tai verkko-oppituntien yhteydessä. Ennen näyttötilaisuutta opiskelijatiimit laativat työelämälähtöisen oppimistehtävän kirjallisena, jonka ne palauttavat sovitusti ennen opintojakson näyttöä.

Opiskelijatiimit (5 – 7 tiimiä yhdessä) kokoontuvat valmentajien johdolla yhtenä päivänä viikossa käymään läpi oppimistehtävät, varmentamaan omaa oppimistaan ja konkretisoimaan opittua käytännön esimerkein. Käänteisen oppimisen opiskeluprosessissa keskeisessä asemassa on opiskelijan ja tiimin opiskelutavan jatkuva kehittäminen ja osaamisen tunnistaminen. Jakson aikana viikoittain toteutuva oppimisteemojen käsittely tähtää jakson lopussa olevaan henkilökohtaiseen osaamisen näyttöön. Tenttimuotoisessa tai suullisessa näyttössä opiskelija osoittaa oman osaamisensa jakson teemoista suhteessa osaamistavoitteisiin.

Tiimien työtä ohjaamassa

Yhteisopettajuudessa kehitetään yhdessä opetusta

Käänteisen pedagogiikan mukaisesti opettajat ovat mukana yhteisessä oppimisprosessissa sovitussa oppimisympäristössä koko ajan ja tarvittaessa ohjaavat ja tukevat opiskelijoiden oppimisprosessia, mutta eivät perinteisellä tavalla opettaen. Opettajien keskeisenä tehtävänä on toimia oppimisen mahdollistajina ja luoda opiskelijoille vaihtelevia oppimistilanteita ja -mahdollisuuksia. Näin toimien haasteena opettajilla on pidättäytyä perinteisestä opettajan roolista ja kaiken tiedon osaamisesta hallitsemisesta. Myös opettajat ovat osallisina yhteisissä oppimisprosesseissa, joten välillä haetaan tietoa yhdessä.

Käänteinen pedagogiikka mahdollistaa opettajille myös jatkuvan oman oppimisen ja toiminnan reflektoinnin. Palautteen saaminen kollegalta omasta toiminnasta myös yhteisissä oppimistilanteissa opiskelijoiden kanssa työskenneltäessä on merkittävää opettajan oman toiminnan kehittämisen ja työhyvinvoinnin kannalta. Tämä edellyttää luottamusta ja yhteisen kielen löytymistä kollegojen välillä. Lisäksi se vaatii aikaa ja opettelua. Lopputuloksena on kuitenkin palkitsevia ja onnistuneita oppimiskokemuksia kaikille jaettuun oppimisprosessiin osallistuneille.

Tiimien tuotoksia visualisoimassa

Käänteinen oppiminen vaatii myös opiskelijalta uudelleen orientoitumista

Miten selittää uusi pedagoginen lähestymistapa aikuisille opiskelijoille? He ovat saattaneet tottua asiantuntijan osuutta korostavaan, luennoista, oppimiskeskusteluista ja oppituntiitiimityöstä koostuvaan pedagogiikkaan. Käänteisen oppimisen kulmakivinä ovat jakson alussa annetut selkeät kirjalliset ja suulliset ohjeet, joista muistutetaan ja joita kerrataan koko ajan myös matkan varrella. Opiskelijoilta saadun palautteen perusteella jakson aikana oppimistilanteita myös muutetaan ja kehitetään jatkuvan kehittämisen ja arvioinnin toimintatapojen (vrt. esim. PDCA-sykli) mukaisesti.

Lähipäivien tiimityöskentelyssä opiskelijoiden sitoutumisella ja yhteisellä tekemisellä, läsnäololla ja osallistumisella on ratkaiseva merkitys. Oppimistilanteissa vertaispalautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan. Poissaolot yhteisistä ja etukäteen sovitusta oppimistilanteista näkyvät yhteisissä oppimistuloksissa. Ne myös lisäävät tiimin muiden jäsenten työmäärää ja epätietoisuutta.

Valmentava työote haastaa opettajan ja lisää työhyvinvointia

Yhteisopettajuus käänteisen pedagogiikan soveltamisen yhteydessä on vahva perusta ja tuki opettajana toimimiselle. Opettaja tarvitsee palautetta omasta toiminnastaan. Kollega toimii parhaimmillaan peilinä omalle toiminnalle opiskelijoilta saadun palautteen lisäksi. Jos opiskelijaryhmän opiskelutapa on ollut kovin perinteinen, alkuvaiheen epäilevä suhtautuminen uuteen tapaan oppia kuormittaa opettajaa. Opettajan on kestävä opiskelijoista heijastuva epävarmuus tiedonhaun prosessin onnistumisesta ja tiimien yhteisen oppimisen suunnan oikeellisuudesta.

Oppimisen kipinä ja motivaatiota täytyy osata ylläpitää sopivasti. On kuitenkin muistettava yksilöllinen kohtaaminen, joten opettajien haasteena on löytää sopiva keskitie ja antaa tarpeen mukaan välillä yksilöllistäkin ohjausta. Epävarmuuden ja epätietoisuuden sietoraja opiskelijoilla on yksilöllistä. Parhaimmillaan yhteisopettajuus mahdollistaa herkemman haastavien oppimistilanteiden tai tiimitilanteiden tunnistamisen ja niihin oikeanlaisen reagoimisen.

Yhteisopettajuus haastaa mutta supersankari ei tarvitse olla, toteavat Juha Knuuttila ja Kaarina Rajala

Keskeistä käänteisessä pedagogiikassa on luennoninesta luopuminen ja opettajan kasvaminen valmentavan opettajuuden suuntaan. Opintojakson loppuvaiheessa opettajalle palkitsevinta on se, kun opiskelijat keskenään opettavat toisiaan haasteellisimmista teemoista ja samalla he itse oppivat lisää ja tehostavat omaa oppimistaan. Parhaimmillaan tämä saa aikaan oppimisen myönteisen kehän, joka toivottavasti kantaa myös pitkälle työelämän uusiin tilanteisiin.

Kokemuksia käänteisestä oppimisesta

Opiskelijoiden kaipuu perinteiseen oppimistapaan eli luento-opetukseen tulee uusilla ryhmillä aluksi vaihtelevasti esiin. Opiskelijat voivat pyytävät luento-opetusta jopa heti opintojakson alussa. Osittain tämä on saattanut johtua alkuvaiheen tiedonhauksen laajuuden hahmottamattomuudesta. Opettajan itsensä harkittavaksi jää, miten tasapainoilla ja miten ja kuinka paljon ohjata opiskelijaa oikeaan suuntaan. Tärkeintä on, että opiskelijan oma motivaatio tiedonhakuun ja uuden oppimiseen säilyy.

Lähtökohtana oleva tieto opintojen laajuudesta määrittää sen, millaisiin tehtäväkokonaisuuksiin opiskelijan työmäärä jaetaan jakson aikana. Käänteistä oppimista toteutettaessa jakson alun tiedonhaku vie enemmän aikaa verrattuna jakson lopun tehtäviin tarvittavaan tiedonhakuun. Eri tietolähteet ovat jo tulleet tutuiksi ja aiemmin opitut asiat ovat perustana yleensä seuraavien uusien teemojen oppimiselle samalla jaksolla. Epävarmuus siitä, onko hankittu tieto oikeaa, aiheuttaa välillä opiskelijoille turhautumisen kokemuksia.

"Raskas mutta opettavainen päivä. Ajatukset niin intensiivisesti kiinni päivän teemoissa, että unohtuu missä koti on."

"Aivot piti kääntää toiseen asentoon."

"Keskustelu muiden kanssa varmensi, olenko ymmärtänyt asian oikein."

"Paljon tekemistä, enemmän kuin muilla jaksolla."

"Vaikeaa, kun on niin paljon tekemistä!"

"Tiimityö viety uudelle tasolle!"

Oppimisen vastuun siirtyminen opiskelijalle itselleen tuntuu itsestäänselvältä asialta, mutta uuden oppimiskäsityksen mukaisen ajattelutavan sisäistämisen vie aikaa. Myös meiltä opettajilta.

Lisätietoa

Toivola, M., Peura, P. & Humaloja, M. 2017. Flipped learning. Käänteinen oppiminen. Helsinki: Edita.

12.03.2020

